

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Ochranné léčení a zabezpečovací detence
Autor : Miloš Paleček
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Oponent : JUDr. Marie Vanduchová, CSc.
Rozsah práce: 88 stran
Datum odevzdání práce: 22. 6. 2018

1. Charakteristika tématu:

Diplomant se rozhodl zabývat dvěma příbuznými ochrannými opatřeními, jejichž ukládání lze společně zahrnout do sféry tzv. terapeutické justice. Tyto sankce jsou výrazem zvláštního přístupu moderního trestního práva k osobám, které se dopustily protiprávního jednání v souvislosti s duševní poruchou či závislostí na návykové látce. Zásadní roli zde sehrává potřeba skloubit dvojí účel těchto opatření: zábranný a léčebný. Diplomní téma je poměrně náročné, zejména pro větší škálu nutných výchozích poznatků a jistou spletnost. Jde však o téma intelektuálně velmi přitažlivé mj. i svým přesahem do oblasti medicíny a psychologie. Předpokládá dobré teoretické znalosti z kriminálních věd a určitou metodologickou obratnost při vyhledávání pramenů.

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

V úvodní části jsou obsažena teoretická východiska a definovány užívané pojmy. Těžištěm předložené práce je výklad pravidel pro ukládání a výkon ochranného léčení a zabezpečovací detence. Diplomant postupuje přehledně a systematicky - tak aby čtenáři ulehčil pochopení poměrně složité a roztržité materie, která je vedle trestních předpisů obsažena i v několika zvláštních zákonech, vyhláškách a ministerských instrukcích. Důkladně rozebrány jsou všechny klasické problémy ochranných opatření, zejména, pokud jde o jejich účel a trvání. Autor přibližuje roli jednotlivých subjektů trestního řízení a správy zdravotnických zařízení, v nichž se léčba vykonává. Popsána jsou jednotlivá stádia a procesní konstelace, k nimž při výkonu ochranného léčení dochází (včetně otázek přeměn mezi ambulanti a ústavní formou nebo při předčasném ukončení léčby, která neplní svůj účel). Přehlížena nejsou ani specifika v trestním právu mládeže. Diplomant také podrobně zkoumá složitý vývoj právní úpravy, včetně legislativních návrhů a činnosti expertních platforem (Pracovní skupina pro problematiku ochranného léčení).

Kladně hodnotím, že se posluchač seznámil s „technickými“ a administrativními okolnostmi výkonu ochranného léčení (např. s otázkou spádových oblastí zdravotnických zařízení). Nejde o nadbytečné detaily, ale o poznatky, které z posuzované práce činí aktuální praktickou příručku. Autor jde však daleko nad rámec pouhé rekapitulace pravidel a rozlišení jednotlivých konstelací (případy obligatorního a fakultativního ukládání, otázky souběžného výkonu trestu odnětí svobody a ochranného léčení). Velmi cenné je i přiblížení skutečné náplně jednotlivých typů ochranného léčení, kde se rozeznává léčení psychiatrické, sexuologické, protialkoholní a protitoxikomanické. Autor správně připomíná, že tyto pojmy nejsou v žádném právním předpise definovány a zabývá se i kombinací různých druhů léčby při mnohočetných diagnózách. Je patrné, že se diplomant seznámil

s medicínskými problémy, a to zejména z oblasti adiktologie. Popisuje zaslíbený režim a stadia léčby toxikomanů, včetně možností tzv. substituční léčby nebo antabusové kúry u alkoholiků.

Pokud jde o zabezpečovací detenci, autor vysvětluje důvody, proč byl tento druh ochranného opatření u nás zaveden. Provádí důkladné vyhodnocení právní úpravy v trestním zákoníku, v procesních předpisech a zákoně č. 129/2008 Sb. Přináší množství detailních poznatků o vnitřních rádech a fungování detenčních zařízení v Brně a Opavě; zabývá se rozmanitými otázkami práv chovanců a jejich omezení (včetně režimu využívání konkrétních omezovacích prostředků).

Předložená práce není pouhou zdařilou kompilací: autor označuje konkrétní aplikační úskalí a přichází s četnými originálními postřehy a návrhy. De lege ferenda autor např. navrhuje po vzoru německém zavést detenci tzv. multirecidivistů, u nichž není dána psychiatrická diagnóza. Za hlavní problém však považuje absenci zvláštního zákona o výkonu ochranného léčení. Postrádá rovněž bližší vymezení kritérií nebezpečnosti pobytu pachatele na svobodě. Klade důraz na tzv. postdetenční péči v případě, že byl chovanec propuštěn na svobodu. V této souvislosti navrhuje vést centrální registr ochranných léčeb, zahrnující i bývalé chovance. S podrobnými vlastními úvahami se diplomant připojuje k dnes hojně kritice soudně znalecké praxe.

Po stránce použitých pramenů je třeba zdůraznit jejich relativní šíři, obsažnost a zejména rozmanitost. Autor čerpá ze standardních příruček a monografií. Předností je využití odborných článků publikovaných nejen v právnických, ale také ve zdravotnických periodikách. Řadu z těchto pramenů diplomant dohledal na síti internet; tyto zdroje však byl s to náležitě vyhodnotit a citovat po formální stránce náležitě v poznámkovém aparátu. Totéž se týká i právních předpisů a judikátů nebo materiálů Vězeňské služby a Ministerstva spravedlnosti. Text je doplněn zdařile vyvedenými barevnými grafy a tabulkami s využitím aktuálních dat. Po jazykové stránce je práce psána kultivovaně.

3. Shrnutí:

Jde o zdařilou práci přemýšlivého autora, se zvolenou problematikou velmi důkladně obeznámeného. Diplomant v práci nejen shrnuje značnou šíři rozmanitých poznatků, ale také vyjadřuje vlastní odborná stanoviska.

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

Pro ústní obhajobu navrhuji, aby kandidát odpověděl na následující **otázky**:

- a) Jaký význam má z hlediska ochranného léčení a zabezpečovací detence kategorizace trestných činů dle § 14 trestního zákoníku?
- b) Je možné uložení ochranného léčení za současného odložení trestní věci?
- c) Jaké jsou nejčastější důvody pro nařízení zabezpečovací detence?
- d) Jak je u nás v současné době upravena možnost tzv. terapeutické kastrace u sexuálních deviantů (testikulární pulpektomie)? Lze tuto proceduru provádět ve výkonu ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, případně za jakých podmínek?
- e) Lze výkon zabezpečovací detence prominout milostí prezidenta republiky?

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 9. září 2018

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

vedoucí diplomové práce